

LIETUVOS PROFESINĖ SAJUNGA „SOLIDARUMAS“

Kodas 290806370; Ulonų 5, LT-08240 Vilnius; tel.370 5 2621743 faksas 370 5 213 3295
www.lps.lt; el.paštas: info@lps.lt; solidarumas.lt@gmail.com

LR Ministrė Pirmininkei Ingridai Šimonytei,
LR Seimo Pirmininkei Viktorijai Čmilytei – Nielsen,
LR Konkurencijos tarybos pirmininkei Jolantai Ivanauskienei,
LR Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriui Linui Pernavui,
LR Valstybės saugumo departamento direktoriui Dariui Jauniškiui,
Kopija: LR Prezidentui Gitanui Nausėdai

2024-01-15 Nr. 10-08

DĖL LR AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 PAKEITIMO IR PAPILDYMO

Lietuvos darbuotojus labai papiktino 2024 m. sausio 1 d. be aptarimo su socialiniais partneriais įvestas naujas Suskystintų naftos dujų (SND) apmokestinimas, kuris apie du kartus pabrangino šias dujas.

Prie SND naujo akcizo mokesčio pridėjus pridėtinės vertės mokestį (PVM), nuo šių metų SND naudojamų buitinių ir komunalinių poreikių tenkinimui, pabrangimas sudarys net 368 Eur tonai. Žinant, kad vidutinė neapmokestinta 1t. suskystintų naftos dujų kaina 2023 m. buvo apie 450 Eur., susidaro išskirtinė padėtis, kai mokesčiai už prekę gali būti didesni už pačios prekės kainą. Toks didelis SND apmokestinimas dar labiau padidins Lietuvos gyventojų energetinį skurdą, socialinę ir ypač regioninę atskirtį, kuri Europos Sąjungos mastu Lietuvoje yra viena didžiausių, nes skirtingai nuo didelių miestų daugelis Lietuvos regionų gyvenviečių gyvenamieji namai, mokyklos, darželiai, socialinės įstaigos yra prijungtos tik prie Suskystintų naftos dujų tiekimo, o jį pakeisti ir pereiti prie elektros ar gamtinių dujų tiekimo kainuos dideles lėšas ir užims daug laiko įrengiant naują infrastruktūrą.

Atkreipiame dėmesį, kad būtent regionuose santykinai daugiausiai gyvena socialiai pažeidžiamų asmenų ir pensininkų, o darbuotojų atlyginimai yra mažiausi.

Toks didelis SND apmokestinimas paskatins gyventojus, ypač gyvenančius nuosavuose namuose pereiti prie pigesnių, bet labiau aplinką teršiančių, Co2 išmetimą didinančių ir klimato kaitą skatinančių kuro rūšių – anglies, malkų, durpių ir pn.

Tokie Vyriausybės veiksmai prieštarauja Europos Sąjungos (ES) mastu vykdomai „Žaliosios pertvarkos“ politikai ir Lietuvos įsipareigojimams mažinti klimato kaitą.

Gamtinės dujos laikomos klimatui palankiu kuru. Sudeginus toną gamtinių ir toną Suskystintų naftos dujų jų poveikis klimato kaitai nesiskiria, tačiau Suskystintos naftos dujos yra beveik tris kartus kaitresnės lyginant su gamtinėmis dujomis.

Norint pasiekti vienodą temperatūrą reikia sudeginti beveik tris kartus mažiau SND nei gamtinių dujų.

Todėl siekiant mažinti klimato kaitą reikia skatinti SND naudojimą, o ne jį stabdyti, uždedant SND didžiausius mokesčius tarp kuro rūšių ir didžiausius regione. Latvijoje SND taikomas 0 Eur/t akcizas, Estijoje – 55 Eur/t, Lenkijoje – 13,14 Eur/t.

Naujas Suskystintų dujų apmokestinimas, kuris Lietuvoje yra didžiausias tarp kuro rūšių, iškraipo rinką ir suteikia konkurencinį pranašumą kitomis kuro rūšimis prekiaujančiam verslui ir diskriminuoja vietinį gamintoją, lyginant su importuotojais.

ES skatina žiedinę ir be atliekų gamybą, o SND yra likutinis produktas, kuris yra pagaminamas įmonėje AB „Orlen Lietuva“ perdirbant naftą.

AB „Orlen Lietuva“ pagamina daugiau nei du kartus SND daugiau, nei Lietuva suvartoja. Todėl stebina teiginiai, kad didelis SND apmokestinimas stabdys rusiškų SND importą į Lietuvą.

Kyla klausimas kodėl iki šiol į sankcionuotų prekių sąrašą tarp rusiškų naftos ir dujų nėra įtrauktos rusiškos Suskystintos naftos dujos?

Nauji dideli SDN mokesčiai mažins Lietuvos pramonės tarptautinį ir vietinį konkurencingumą.

Dėl naujų mokesčių SND ypač nukentės daug energijos sunaudojančiose įmonėse, kurios dėl neseniai vykusių pasaulinių dujų kainų šuolių, investavo į įrangą naudojančią pigesnes Suskystintas naftos dujas.

Todėl dabar jos turės branginti savo produkciją, didindamos infliaciją ir kainas, neturės pajamų kelti darbuotojams atlyginimus, o dalis jų gali net bankrutuoti taip didindamos nedarbą.

Didžiausias tarp kuro rūšių SND apmokestinimas mažina konkurenciją rinkoje ir verčia energijos vartotojus naudoti tik gamtines dujas.

Vykstant Rusijos agresijai Ukrainoje ir išaugus geopolitiniams pavojams per didelis Lietuvos priklausymas nuo vienos kuro rūšies vartojimo, kelia grėsmę Lietuvos energetiniam ir nacionaliniam saugumui, nes vienintelis iki šiol gamtinių dujų gavimo kelias yra per Klaipėdos suskystintų dujų terminalą, kurio veikla hibridinių atakų metu gali būti sutrikdyta.

RAGINAME:

Įtraukti į sankcijomis draudžiamų Lietuvoje prekiauti prekių sąrašą rusiškas SND, o ne dvigubai kelti mokesčius lietuviškoms SND dujoms ir taip didinti ištisų regionų gyventojų energetinį skurdą, regioninę ir socialinę atskirtį, infliaciją, nedarbą, grėsmes energetiniam ir nacionaliniam Lietuvos saugumui;

Atšaukti 2024 m. įvestus SND mokesčius ir apmokestinti kuro rūšis, atsižvelgiant į jų poveikį klimato kaitai;

LIETUVOS PROFESINĖ SAJUNGA „SOLIDARUMAS“

Kodas 290806370; Ulonų 5, LT-08240 Vilnius; tel.370 5 2621743 faksas 370 5 213 3295

www.lps.lt; el.paštas: info@lps.lt; solidarumas.lt@gmail.com

Siekiant išvengti klaidų ir neigiamų socialinių pasekmių prieš pateikiant visas mokesčių pataisas Seimui jas apsvarstyti Trišalėje taryboje;

Valstybinę konkurencijos tarnybą ištirti ar 2024 m. įvestas išskirtinai didelis SND apmokestinimas neiškraipo ir mažina konkurencijos energijos prekybos rinkoje;

Specialiųjų tyrimų tarnybą ištirti ar išskirtinai didelis SND apmokestinimas ir SND prekiaujančių ir norinčių jas vartoti įmonių skundai, kad valstybinėse institucijose jau trukdoma įsirengti įrangą, vartojančią suskystintas naftos dujas, nėra įtakoti korupcinių verslo ir valstybinių tarnautojų santykių;

Valstybinį saugumo departamentą ištirti ar išskirtinai didelis SND apmokestinimas ir siekis sumažinti Lietuvos energetinį ir nacionalinę saugumą, darant Lietuvą labiau priklausomą tik nuo vieno energijos šaltinio nėra inspiruotas nedraugiškų Lietuvai valstybių.

Pagarbiai

Kristina Krupavičienė

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė